

TEMA: LÄKEMEDEL

Kampanjar för rätt till läkemedelsfri behandling

Under våren har Föreningen Alternativ till Psykofarmaka (FAP) haft flera möten och i höst planeras bildandet av en nationell kampanjgrupp. Föreningen verkar för rätten till läkemedelsfri behandling av psykisk ohälsa.

Från OCD-förbundet deltog Lisbeth Bergman, styrelseledamot från Piteå, i ett av vårens möten. Det var ett samtal om bildande av en nationell kampanjgrupp, och det genomfördes i Göteborg i februari i år. Förutom OCD-förbundet fanns Psykologförbundet och NSPH (Nationell samverkan för psykisk hälsa) med flera representerade.

– Jag anmälde mig som frivillig eftersom jag är intresserad av läkemedelsfrågor. Jag är själv apotekare och är anhörig till en person med ocd, berättar Lisbeth Bergman.

Det är bland annat när läkemedelsbehandling inte varit tillräcklig och hennes anhöriga inte velat delta i kbt som hon funderat över möjligheter till alternativa behandlingar. Den som lider av tvång ska inte behöva, som hon säger, ”spela birollen i sitt eget liv”. Kbt fungerar inte alltid, och kan vara särskilt svår om det finns andra diagnoser med i bilden, såsom autismspektrumdiagnos, framhåller Lisbeth Bergman.

Föreningen Alternativ till Psykofarmaka (FAP) är en nationell, partipolitiskt och religiöst obunden, allmännyttig och ideell förening vars syfte är att bidra till

förbättrad folkhälsa i Sverige. På deras hemsida, som kompletteras löpande, står det om alternativa behandlingsmetoder som bildterapi, fysisk aktivitet på recept och grön rehabilitering. Lasse Mattila, socionom och ordförande i FAP, anser att alternativ till psykofarmaka får alldeles för lite utrymme i den svenska debatten. I länder som Norge finns betydligt större möjligheter att få annan hjälp än enbart läkemedel vid psykisk ohälsa.

Lasse Mattilas erfarenhet efter att ha arbetat med utsatta barn och unga i många år är att antidepressiva läkemedel skrivs ut allt mer lättvindigt till unga personer, att biverkningarna av läkemedlen ofta är större än vinsterna och att läkemedelsbehandling till och med kan vara kontraproduktiv i vissa fall. Framgångsfaktorer handlar i stället främst om relationella bitar och om psykosociala insatser.

– Den farmakologiska modellen har visat sig vara otillräcklig både när det gäller förståelsen och behandlingen av psykisk ohälsa, säger Lasse Mattila.

FAP arbetar för att öka patienternas delaktighet och möjligheter till delat beslutsfattande i vården. Viktiga avgränsningar som gjorts i samtalen om kampanjgruppen är:

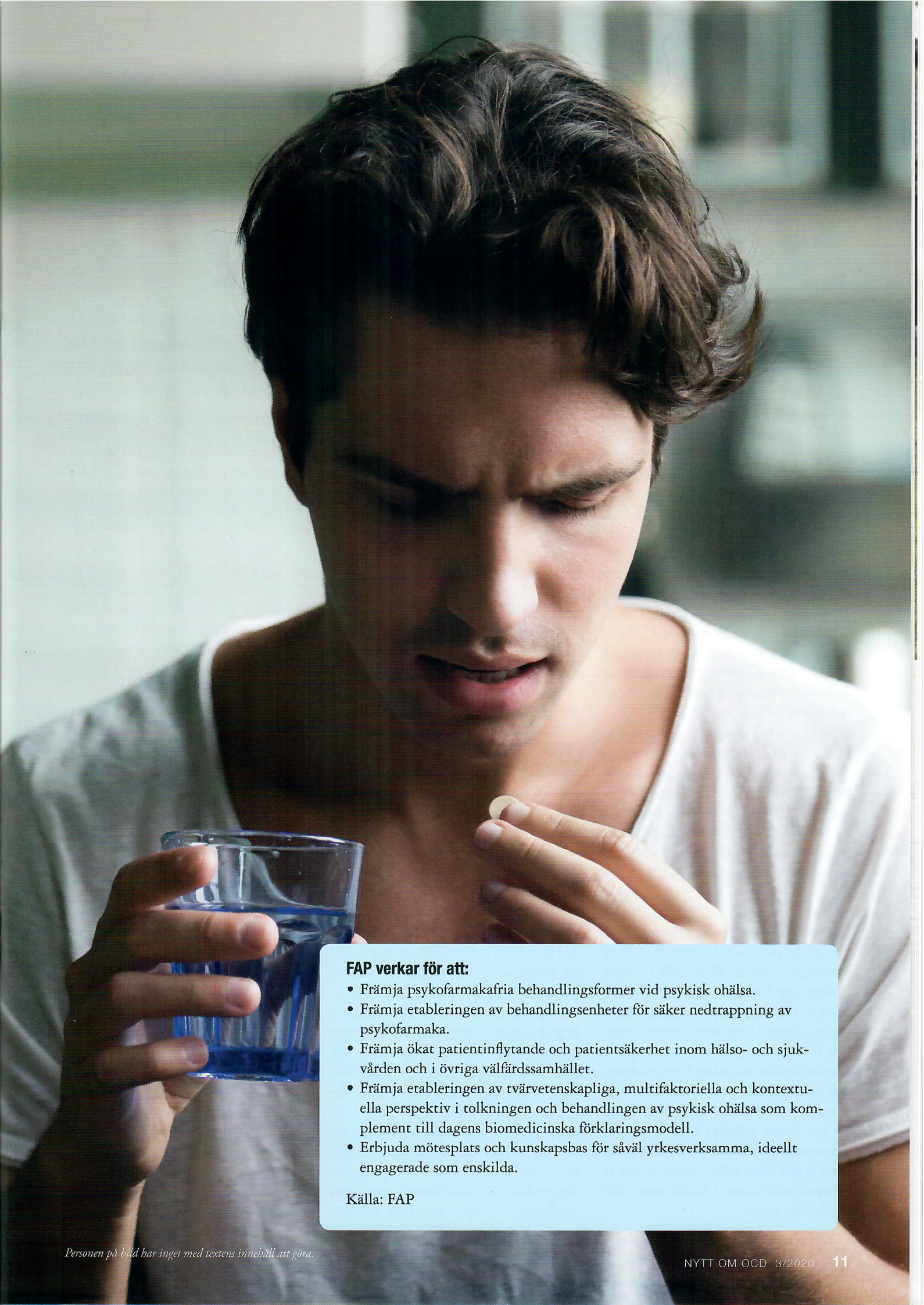
1. Kampanjandet ska inte handla om för- och nackdelar med läkemedel.
2. Inte heller om vilka de faktiska alternativa behandlingsmetoderna ska vara.

I stället är fokus för föreningen att främja rätten till fritt behandlingsval och tillgången till ett brett utbud av behandlingsalternativ. Av Patientlagen framgår bland annat att ”När det finns flera behandlingsalternativ som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet ska patienten få möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Patienten ska få den valda behandlingen, om det med hänsyn till den aktuella sjukdomen eller skadan och till kostnaderna för behandlingen framstår som befogat.” Men här är en vanlig erfarenhet bland dem som har kontakter med psykiatrin att det finns väldigt få eller inga alternativ till psykofarmaka idag:

– Psykiatrin har blivit allt för mycket kemi. Visst vet vi att det behövs läkemedel. Vid exempelvis ocd ges inledningsvis behandling med antidepressiva, innan kbt sätts in. När kbt inte fungerar eller den drabbade inte klarar av det, borde det inom vården erbjudas andra behandlingar så att antidepressiv medicin inte blir den enda terapin, säger Lisbeth Bergman.

I oktober planeras nästa möte i den nationella kampanjgruppen, och den konferens som var planerad till den 28 mars har på grund av corona flyttats fram till den 7 november.

Text: Elin Engström

FAP verkar för att:

- Främja psykofarmakafria behandlingsformer vid psykisk ohälsa.
- Främja etableringen av behandlingseenheter för säker nedtrappning av psykofarmaka.
- Främja ökat patientinflytande och patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården och i övriga välfärdssamhället.
- Främja etableringen av tvärvetenskapliga, multifaktoriella och kontextuella perspektiv i tolkningen och behandlingen av psykisk ohälsa som komplement till dagens biomedicinska förklaringsmodell.
- Erbjuda mötesplats och kunskapsbas för såväl yrkesverksamma, ideellt engagerade som enskilda.

Källa: FAP